

12 września 2007

Przepisy gminne nie zawsze legalne

Gminy mogą zabronić palenia papierosów w miejscach publicznych lub wprowadzić ulgowe bilety na przejazdy miejskimi autobusami. Muszą jednak uważać, by nie nadużyć swojego uprawnienia.

Nie tylko ustawodawca, ale i rady miast lub gmin oraz wójtowie, burmistrzowie i prezydenci mają prawo wydawać przepisy. Różnica jednak jest taka, że nie wiążą one wszystkich Polaków, lecz jedynie mieszkańców danego miasta (lub gminy). To prawo miejscowe. Rada miasta lub gminy podejmuje je w formie uchwały, a wójtowie, burmistrzowie i prezydenci – zarządzenia. Gminy nie mogą jednak na wszystko sobie pozwolić. Granice tej swobody wytyczają ustawy.

Prawo miejscowe można wydawać tylko na podstawie i w granicach upoważnień ustawowych, z reguły konkretnych. Ustawa o podatkach i opłatach lokalnych np. nakazuje gminom, by rozstrzygnęły, jakie stawki podatku od nieruchomości będą obowiązywały na ich terenie. Stawki te jednak nie mogą być wyższe od wymienionych w ustawie.

Inna ustawa, o gospodarce nieruchomościami, daje gminom prawo rozstrzygnięcia, czy chcą sprzedawać swoje mieszkania najemcom z upustem w cenie. Od władz gminy zależy, czy z tego skorzystają.

Same regulują swój ustrój

Gminy mogą także stanowić prawo miejscowe na podstawie ogólnego upoważnienia, powołując się na art. 40 ustawy o samorządzie gminnym. W tej formie regulują swój wewnętrzny ustrój oraz jednostek pomocniczych (np. sołectw), organizację urzędów i instytucji gminnych, zasady zarządzania mieniem gminy, korzystania z gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej. Wyjątkowo, w zakresie nieuregulowanym innymi przepisami, rada gminy może wydawać przepisy porządkowe, gdy jest to niezbędne do ochrony życia lub zdrowia ludzi albo zapewnienia porządku, spokoju i bezpieczeństwa publicznego.

Za naruszenie przepisów porządkowych może grozić grzywna, np. za złamanie zakazu palenia papierosów na przystankach.

Często są to pomysły kontrowersyjne i budzące skrajne emocje, jak ten dotyczący zakazu

stosowania foliowych torebek. Niezależnie od argumentów warto się jednak zastanowić, czy można było te przepisy wydać. Przeciwnicy mogą z nimi walczyć na drodze sądowej, wnosząc skargi na podstawie art. 101 ustawy o samorządzie gminnym. Najczęściej do sądu administracyjnego wpływają sprawy dotyczące przekroczenia kompetencji przez gminę.

Przykłady aktów prawa miejscowego

Za prawo miejscowe uznaje się np. uchwałę o stawkach podatku od posiadania psów, uchwałę rady gminy o minimalnych stawkach czynszu za lokale użytkowe oddawane w najem. Taki charakter ma również statut gminy. Sąd uznał, że aktem prawa miejscowego jest też np. regulamin wynagradzania nauczycieli, który określa przyznawane im dodatki motywacyjne, funkcyjne i za warunki pracy. Podobnie było z regulaminem udzielania pomocy materialnej uczniom.

Źródło: Prawo co dnia. 2007.09.12